

PRI-MJER Posljednjih godina zbog klimatskih promjena prisutan problem s klizištima

Sanja GAŠPERT

RIJEKA ▶ Najstarije klizište na području Primorsko-goranske županije nastalo je 1750. godine nakon velikog riječkog potresa, a jedno od posljednjih i većih je klizište nastalo na cesti Grohovo – Lopača 2014. godine, koje je prekinulo cestu i promet na njoj, a čija sanacija još uvijek nije niti na vidiku.

Karte zona

Prema riječima dožupana Petra Mamule - koji je jučer primio predstavnike JU-a Zavod za prostorno uređenje PGŽ-a i fakultetskih ustanova, a koji su u okviru projekta PRI-MJER - Primijenjena istraživanja klizišta za razvoj mjera ublažavanja i prevencije rizika, istražili te izradili karte zona mogućih klizišta na području PGŽ-a - riječ je o velikom problemu u smislu njegove sanacije, za koji su istraživanja još u tijeku. Prof. dr. sc. Željko Arbanas, dipl. ing. grad. s Građevinskog fakulteta u Rijeci, rekao je da je to, ustvari, ponovo pokrenuto staro klizište, koje je i danas aktivno.

- Klizište se proteklih godina pomaknulo za nekoliko metara. Nažalost, sanacijom se neće zaustaviti klizanje u trenu, nego ono može biti aktivno još godinama. Zbog

Projekt sanacije klizišta na cesti Grohovo – Lopača mogao bi stajati i više od deset milijuna eura

Vrijednost 464.807 eura

Projekt PRI-MJER financiran je u okviru Sheme za jačanje primijenjenih istraživanja za mjere prilagodbe klimatskim promjenama iz europskog fonda za regionalni razvoj, operativnog programa Konkurentnost i Kohezija 2014. – 2020. Projekt se provodi od 1. svibnja 2020., završava krajem svibnja ove godine, a njegova ukupna vrijednost je 464.807 eura, od kojih bespovratna sredstva EU-a iznose 385.126 eura, dok nacionalno sufinanciranje Fonda za zaštitu okoliša iznosi 38.512 eura. Projekt je dio suradnje Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta u Zagrebu sa znanstvenicima s Građevinskog fakulteta u Rijeci.

Klizanju tla podložno 12 posto područja PGŽ-a

Ogledni primjerci su udolina Rječine i vinodolska udolina, gdje je evidentirano 458 klizišta. Jedno od posljednjih i većih je klizište na cesti Grohovo - Lopača, čija sanacija još uvijek nije niti na vidiku

Karte zona klizišta JLS-ima omogućavaju odgovorno donošenje odluka i mjera za prostorno planiranje

toga je i potrebno najprije sanirati klizište, pustiti ga nekoliko godina, pa tek onda ići u sanaciju ceste, rekao je prof. Arbanas, procjenjujući da bi projekt sanacije ovog klizišta mogao stajati i više od deset milijuna eura.

Predstavljajući projekt PRI-MJER Mamula je istaknuo da su karte zona

izrađene kao prototipovi, koji županijama, gradovima i općinama omogućavaju odgovorno donošenje odluka i mjera za prostorno planiranje.

Voditeljica projekta prof. dr. sc. Snježana Mihalić Arbanas s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu istaknula je da je posljednjih godina prisutan rastući problem s klizištima zbog klimatskih promjena.

- Na temelju provedene analize podložnosti na klizanje proizlazi da na približno 28 posto površine Hrvatske, uključujući i dijelove PGŽ-a, postoji mogućnost za nastanak klizišta s obzirom na vrste stijena/tala i na značajke reljefa, rekla je Mihalić Arbanas. Za područje PGŽ-a istraživači s Rudarsko-geološko-naftnog fakulteta u Zagrebu sa znanstvenicima s Građevinskog fakulteta u Rijeci izradili su niz karata klizišta koje pokazuju gdje se nalaze klizišta, odnosno na kojim područjima ona mogu nastati u slučaju ekstremnih oborina.

Važni dokumenti

- Do danas u Hrvatskoj, pa tako ni u PGŽ-u, nisu bile na raspolaganju karte klizišta koje bi se mogle primijeniti za svrhu prevencije nastanka štete od klizišta. Na području PGŽ-a na 88 posto područja nema opasnosti od

klizišta, dok je 12 posto područja podložno klizanju tla. Ogledni primjerci su udolina Rječine, kao visoko rizično područje s najvećim klizištima u Hrvatskoj i vinodolska udolina, gdje je evidentirano 458 klizišta.

- Značajan doprinos proizveo je i kroz suradnju sa županijskim Zavodom za prostorno uređenje, koji je, između ostalog, već primijenio PRI-MJER-ove karte klizišta u IV. izmjenama i

dopunama Prostornog plana uređenja Općine Jelenje. Primjerice, dio građevinskog područja Općine Jelenje podložno je klizištu, zato su i važni dokumenti poput ovih karata, prilikom planiranja gradnje, jer je potrebno uvesti preventivne mjere, rekao je prof. dr. sc. Željko Arbanas.

Vodeći prostorni planer Zavoda za prostorno uređenje Gorana Ljubičić rekao je da je PGŽ kroz prostorne planove prepoznao

“ Klizište se proteklih godina pomaknulo za nekoliko metara.

Nažalost, sanacijom se neće zaustaviti klizanje u trenu, nego ono može biti aktivno još godinama.

Prof. dr. Željko Arbanas o klizištu Grohovo

važnost mikrozoniranja te da će se pratiti primjena projekta u smislu prostornog planiranja.

IS Informacijski sustav prostornog uređenja

Digitalizirano više od 2 milijuna akata o gradnji izdanih kroz povijest

Ministarstvo prostornoga uređenja, graditeljstva i državne imovine uspješno je završilo projekt „Digitalizacija postojećih akata o gradnji na području cijele RH“ i u digitalnu formu pretvorilo više od 2 milijuna lokacijskih, građevinskih i uporabnih dozvola izdanih u razdoblju od 1968. do 2015. godine kada je započelo digitalno izdavanje dozvola putem aplikacije eDozvola. Digitalizirani akti o gradnji smješteni su u aplikaciji eArhiva Informacijskog sustava prostornog uređenja (ISPU).

Digitalizacija akata o gradnji predstavlja značajno administrativno rasterećenje građana, jer više neće morati obilaziti različite institucije prilikom, primjerice, kupoprodaje nekretnina ili rekonstrukcije postojećih građevina kako bi prikupili potrebne dozvole koje se nalaze u različitim arhivima. Sada im je omogućeno da kroz sustav eGrađani i GEOportal ISPU dođu do traženog dokumenta ili se obrate uredima za graditeljstvo koji imaju pristup digitalnim aktima i brzo ih mogu dohvatiti iz sustava.

Putem GEOportala ISPU (<https://ispu.mgipu.hr>) osnovni podaci iz izdanog akta vidljivi su odabirom točne lokacije građevine na karti, odnosno na drugi način putem sustava e-Građani gdje građani korištenjem svojih elektronskih osobnih iskaznica mogu pristupiti aplikaciji eArhiva i preuzeti svoj akt.

Proces digitalizacije završnih akata o gradnji proveden je u sljedećim županijama: Zagrebačka županija,

Krapinsko-zagorska županija, Varaždinska županija, Koprivničko-križevačka županija, Bjelovarsko-bilogorska županija, Međimurska županija, Virovitičko-podravska županija, Sisačko-moslavačka županija, Požeško-slavonska županija, Brodsko-posavska županija, Osječko-baranjska županija, Vukovarsko-srijemska županija, Karlovačka županija, Ličko-senjska županija, Zadarska županija, Šibensko-kninska županija, Istarska županija, Dubrovačko-neretvanska županija te u dijelu Split-sko-dalmatinske županije (gradovi Split, Trogir, Kaštela i Makarska).

Aplikacija eArhiva pokrenuta je 2019. godine sa svrhom objedinjavanja arhivske građe i njezine elektroničke obrade iz domene graditeljstva. Zahvaljujući toj aplikaciji, moguće je prikupiti i na jednom mjestu pohraniti, pregledati i pretražiti akte za gradnje, izdane prije uspostave sustava eDozvola, ali i pripadajuće podatke i njihovu točnu poziciju na karti.

Projekt „Digitalizacija postojećih akata o gradnji na području cijele RH“ financiran je Europskog fonda za regionalni razvoj kroz projekt „Informacijski sustav prostornog uređenja (ISPU) i njegovi moduli“. Ukupna vrijednost projekta razvoja ISPU-a iznosi oko 17 milijuna eura, od čega je 85 posto osigurano iz EU sredstava, dok 15 posto predstavlja nacionalno sufinanciranje. Digitalizacija je provedena u skladu sa Zakonom o arhivskom gradivu i arhivima te uz suradnju Ministarstva kulture i medija.

Počinjete kampanju »Mali doprinos za veliki utjecaj«

Hrvatska od danas volontira

RIJEKA ▶ Hrvatski centar za razvoj volonterstva i volonterski centri u Hrvatskoj, u partnerstvu s Hrvatskom mrežom za beskućnike i ODRAZ-om (Održivi razvoj zajednice), organizira 13. kampanju Hrvatska volontira te i ove godine pruža priliku građanima da se uključe u volontiranje u različitim društvenim korisnim aktivnostima. Kampanja Hrvatska volontira ove će se godine od danas do 20. svibnja održati pod sloganom »Mali doprinos za veliki utjecaj«.

Popis četrdesetak

volonterskih aktivnosti nalazi se na www.volonterka.hr, a za Rijeku, između ostalih, najavljen su aktivnosti »Darujeemo svojim djelima« OŠ Centar, »Zajedno za »Zelenu oazu« Udruga za beskućnike i socijalno ugrožene osobe Oaza, »Glazba i ples - put do zdravlja« PRHG-a, »Izrada promotivnih kartica« Graditeljske škole za industriju i obrt, »Ukrašavanje dokrativnih kamenja« Ekonomske škole Mije Mirkovića, »Čovječe, razveseli se!« Udruge za razvoj civilnog društva SMART, »Pravni savjeti«, »Nosimo hranu

nemoćnima i potrebitima«, »Podjela hrane potrebitima«, »Pomozi pomagati«, »Mladi protiv gladi XXI« Franjevačkog svjetovnog reda, »Igre pod suncem« i »Mladi protiv gladi« Učeničkog doma Podmurvice, Međunarodni dan muzeja - MMSU, Revija kazališnih kostima i Kreativna radionica za volonterke HKD-a na Sušaku, »#Makeover Portića« Udruge za promicanje dobroti djece Portić, Organizacija aktivnosti za mlade i Asistent/ica u provedbi radionica SOS-a Rijeka, kao i brojne druge. (S. G.)